

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

18 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în următoarea componență:
președinte
judecători

Iurie Diaconu
Liliana Catan
Ion Guzun
Maria Ghervas
Dumitru Mardari

judecând, în ședință, fără participarea părților recursul ordinar declarat de avocatul Bobu Petru în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 6 februarie 2019, în cauza penală în privința lui

ANTONOVICI Dumitru XXXXX, născut
la XXXXX, originar din XXXXX, locuitor în
XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.01.2001 - 10.02.2006;

Instanța de apel: 09.10.2018 - 06.02.2019;

Instanța de recurs: 19.04.2019 - 18.06.2019.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul Penal lărgit

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 10 februarie 2006, Antonovici D. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza următoarelor norme:

- art. 327 alin. (2) lit. a) Cod penal la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere pe termen de 5 ani;
- art. 361 alin. (2) lit. a), b) Cod penal la 1 an închisoare;
- art. 326 alin. (2) lit. a), b), c) Cod penal la 3 ani închisoare;
- art. 332 alin. (1) Cod penal la 1 an închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere pe termen de 2 ani.

Potrivit art. 84 alin. (1) Cod penal inculpatului i-a fost aplicată pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni, prin cumularea parțială a acestora, de 5 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere pe termen de 5 ani.

Totodată, Antonovici D. a fost achitat de învinuirea incriminată în temeiul art. 189³ alin. (2) Cod penal (red. 1961), în baza art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

De la Antonovici D. a fost încasată suma de 3700 dolari SUA, ca bunuri dobândite ilicit.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Miller R. în privința căruia cauza nu se judecă în procedura de recurs.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Antonovici D., în perioada de timp 1993-1995, exercitând funcția de șef al Arhivei Republicane a Actelor de Stare Civilă și fiind persoană cu funcții de răspundere, având acces în locurile de păstrare ale imprimatelor certificatelor de naștere și, fiind responsabil de evidenta, păstrarea și folosirea exactă a lor, conform obligațiilor de serviciu, având scopul vânzării ilegale, a sustras pe ascuns documentele oficiale - 653 imprimare ale certificatelor de naștere, seria X-EM și nr. XXXXX, cauzând astfel daune considerabile intereselor publice, prin discreditarea organelor de stat.

Tot el, în luna decembrie 1994, aflându-se în localul Arhivei nominalizate de pe str. 31 August 82, mun. Chișinău, intenționat, folosind atribuțiile sale contrar obligațiilor de serviciu, a întocmit și eliberat nelegitim lui Botnari N. certificatul de naștere seria X-EM nr. XXXXX, în care a introdus date intenționat false precum că mama ultimului Botnari M. este evreică de naționalitate, iar însuși certificatul, ar fi fost eliberat la 10 noiembrie 1988.

Tot el, în aceeași perioadă de timp, aflându-se la domiciliul său de pe str. Neaga 9, ap. 1 din mun. Chișinău, a întocmit un document oficial de importantă deosebită - certificatul de naștere seria X-EM nr. XXXXX a persoanei cu nume fictiv - Berenștein I. cu scopul de a-1 vinde unei persoane necunoscute, pe imprimatul căruia a executat înscrieri intenționat false precum că persoana s-a născut la 9 octombrie 1974, în mun. Chișinău și însuși certificatul a fost eliberat la 16 mai 1985 de OSC Chișinău.

În aceeași perioadă la domiciliu, Antonovici D. a întocmit certificatul de naștere seria X-EM nr. XXXXX a persoanei cu nume fictiv - Parcher N. cu scop de a-1 vinde, pe imprimatul căruia a executat înscrieri intenționat false precum că persoana numită s-a născut la 16 august 1972 în or. Soroca, iar certificatul a fost eliberat la 16 august 1986 de către OSC Soroca.

Tot el, exercitând funcția de arhivist principal în Arhiva Națională al Republicii Moldova, de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu Miller R. în perioada de timp martie-septembrie 1998, a primit de la Spataru Iu. 3700 dolari SUA (ce constituiau 1800 lei) pentru întocmirea unor documente oficiale false și în scopul de a-i face pe persoanele neidentificate cu funcții de răspundere ai Arhivei Republicane a Actelor Stării Civile și secției Pașapoarte și Vize ale CPS Râșcani, mun. Chișinău, asupra cărora ei aveau influența, să întocmească și să elibereze un șir de documente, precum, că Spataru Iu. și mama lui – Biliatei L., sunt de naționalitate evrei. Pentru realizarea scopului criminal, în prima jumătate a lunii martie 1998, aflându-se în Arhiva Națională de pe str. Asachi, 67B din Chișinău, Antonovici D. a înscris în cartea de înregistrare a Actelor de naștere pe anii 1984-1901, date intenționat false, precum, că Grosu T. - tatăl lui Biliatei L., s-a căsătorit în

Tighina la 10 octombrie 1923 cu Șlenghel M., evreică de naționalitate, iar la 23 martie 1998, în baza acestor înscrieri false a întocmit și a eliberat lui Spataru Iu. certificatul de arhivă nr. 24-12/III-703, în care a indicat date vădit false, precum, că Grosu T. s-a căsătorit la 10 octombrie 1993 în Tighina cu Șlenghel M., evreică de naționalitate. În aprilie 1998, Antonovici D., acționând împreună cu Miller R., au întocmit un document oficial fals de importantă deosebită - certificatul de naștere seria X-BM nr. XXXXX pe numele Grosu (Biltei) L. pe imprimatul căruia au înscris date vădit false, precum, că mama acesteia este Grosu M., evreică de naționalitate, apoi l-au transmis lui Spataru Iu. conform înțelegerii convenite cu el în prealabil. Primind banii și întocmind actele oficiale false enumerate, sub influență lui Antonovici D. și Miller R., care acționau de comun acord, persoanele neidentificate cu funcții de răspundere au întocmit și au eliberat certificat de naștere nr. NA-IV XXXXX din 7 septembrie 1998 pe numele lui Grosu (Biltei) L., au efectuat modificări în Centrul de Evidență și Documentare a Populației (registru), în care au indicat date vădit false precum că Spataru Iu. și Biltei L. sunt de apartenență etnică - evrei.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în modul prevăzut de art. 401 Cod de procedură penală, la 5 octombrie 2018, a fost atacată cu apel de către avocatul Bobu P. în numele inculpatului Antonovici D., care a solicitat repunerea în termen a apelului, admiterea acestuia, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul să fie achitat pe toate capetele de acuzare.

În ședința instanței de apel, avocatul Bobu P. nu s-a prezentat, instanța apelând la un apărător din oficiu, a supus examinării cererea declarată.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 6 februarie 2019 apelul avocatului Bobu P. declarat în numele inculpatului a fost respins, ca fiind depus peste termen, cu menținerea sentinței atacate, fără careva modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei adoptate, instanța de apel a menționat că, potrivit prevederilor din art. 403 Cod de procedură penală, *apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale. Până la soluționarea repunerii în termen, instanța de apel poate suspenda executarea hotărârii.*

În speță, motivele invocate de apelant, ce vizează repunerea în termen a apelului, au fost apreciate ca fiind nefondate. Astfel, fiind analizate materialele cauzei, instanța a observat că inculpatul Antonovici D. a fost prezent la faza de urmărire penală, iar potrivit procesului-verbal de prezentare a materialelor cauzei din 18 decembrie 2000, acesta fiind asistat de avocatul ales, a luat cunoștință cu cauza penală (vol. II, f.d. 212-213), conform notei informative (vol. II, f.d. 248), față de învinuitul Antonovici D. a fost aplicată măsura preventivă - nepărăsirea localității.

Pe parcursul judecării cauzei în primă instanță și în instanța de apel, inculpatul Antonovici D. nu s-a prezentat, iar prin încheierea din 11 aprilie 2001, a fost anunțat în căutare. Prin informația Inspectoratului de poliție a fost pornit dosarul de căutare cu nr. 2003020314. Mai mult ca atât în ședința de judecată în primă instanță drepturile și

interesele inculpatului Antonovici D. au fost apărate de un avocat garantat de stat. Astfel, se atestă că inculpatul a ignorat restricțiile impuse față de el și s-a eschivat de a se prezenta la ședințele de judecată.

Drept urmare, instanța a reținut că contestarea cu apel peste un termen de mai mult de 12 ani trebuie să fie solid argumentată. Motivele unei asemenea repunerii în termen sunt extrem de limitate și trebuie să fie probate. Asemenea perioadă este una extrem de mare și este imposibil ca într-o atare perioadă apelantul să nu fi cunoscut despre existența sentinței. În același timp, nu au fost, cel puțin enumerate, motivele ce ar justifica o repunere în termen de peste 12 ani.

La caz, apelantul (avocatul inculpatului) a solicitat repunerea în termen motivând că a făcut cunoștință cu materialele dosarului la 18 septembrie 2018. Din materialele cauzei se atestă că apelantul, la 7 martie 2018, a depus o cerere de a face cunoștință cu materialele dosarului anexând un mandat eliberat cu data de 21 ianuarie 2018, făcând cunoștință la 2 mai 2018, ulterior la 18 septembrie 2018. Prezentând mandatul din 21 ianuarie 2018, avocatul deja cunoștea despre sentința contestată. Totodată, Colegiul a constatat că termenul de contestare pentru avocat urmează a fi calculat din 2 mai 2018, în care în afara oricărui dubiu avocatul trebuia, în mod normal și obișnuit, să cunoască sentința. Modalitatea de indicare că a făcut cunoștință cu un volum și apoi cu altul este doar o încercare de a justifica termenul omis și care nu poate fi repus.

În același context, instanța a menționat că, în cadrul examinării cererii de apel, avocatul Bobu P. nu s-a prezentat. În cadrul examinării apelului ultimul fiind citat de două ori, a depus cerere de amânare, pentru ședința din 28 noiembrie 2018, a solicitat amânarea pe motiv de sănătate fără a prezenta careva dovezi în acest sens, iar pentru ședința din 6 februarie 2019, a solicitat amânarea invocând careva circumstanțe de ordin familiar fără a prezenta careva dovezi, în această ordine de idei instanța a apreciat negativ poziția apărării cât și a inculpatului Antonovici D. pe tot parcursul examinării cauzei penale ultimii demonstrând eschivarea de la examinarea cauzei și folosirea cu rea-voință a drepturilor procedurale.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Bobu P. acționând în numele inculpatului Antonovici D. declară recurs ordinar solicitând casarea hotărârii și remiterea cauzei la rejudecare, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Din conținutul cererii de recurs se desprinde că recurentul nu este de acord cu soluția despre respingerea pe motivul tardivității a cererii sale de apel, invocând că a fost în imposibilitate de a se prezenta la ședința din 28 noiembrie 2018, din motive de sănătate, documentul confirmător urmând a fi prezentat la următoarea ședință, iar la 5 februarie 2019 dânsul a contactat asistentul judiciar confirmându-i faptul că va fi prezent la ședința din 6 februarie 2019. În seara zilei de 5 februarie 2019 au apărut circumstanțe întemeiate pe care avocatul nu le-a putut intui din timp, mama sa fiind grav bolnavă, ceea ce a condiționat lipsa iarăși motivată de la ședința din 6 februarie 2019, despre care fapt a fost înștiințat același asistent judiciar.

În drept, recurentul își întemeiază cererea pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 4), 6) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia asupra recursului depus de partea apărării, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul Penal lărgit conchide că acesta urmează a fi admis, pentru considerentele expuse în contextul ce urmează.

Cu titlul preliminar, se relevă că obiectul cenzurii instanței de recurs este limitat la analiza chestiunilor de drept în privința cărora instanțele de fond au admis erori procesuale, respectiv rațiunea și finalitatea exercitării acestei căi de atac, se rezumă la înlăturarea erorilor de drept admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, regulă stipulată și în art. 434 Cod de procedură penală.

În drept, soluția instanței de recurs se fundamentează pe prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanța de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care se constată admiterea unor erori de drept la judecarea cauzei în ordine de apel.

Reieșind din conținutul cererii de recurs, Colegiul constată că, în esență, recurentul critică soluția instanței de apel despre respingerea pe motivul tardivității a apelului declarat de apărător în numele inculpatului Antonovici D., iar în susținerea acestei poziții precizează circumstanțele în care au derulat evenimentele și cauzele care au dus la imposibilitatea de a se prezenta la ședințele din 28 noiembrie 2018 și din 6 februarie 2019.

Verificând actele cauzei, în raport cu criticele titularului dreptului de recurs, Colegiul Penal lărgit constată că instanța de apel, prin pronunțarea soluției de respingere a apelului depus de avocatul Bobu P. în numele inculpatului, ca tardiv, cu menținerea sentinței atacate, a admis eroarea de drept prevăzută de pct. 6) din alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, mai concret instanța evaziv a prezentat argumentele care au stat la baza soluției adoptate și nu a relevat circumstanțe importante pentru justa examinarea a cauzei.

Pentru a statua asupra acestei soluții, instanța de recurs a rezultat din următoarele circumstanțe factologice.

Într-un prim aspect, urmează de reținut că sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău datează cu 10 februarie 2006, iar cauza a fost judecată în contumacie, în lipsa inculpatului Antonovici D., dar în prezența avocatului acestuia Buruiană E. (*a se vedea f.d. 373, vol. II*).

După o perioadă de 12 ani, avocatul Bobu P. fiind mandat de inculpatul Antonovici D. (*mandatul anexat la f.d. 401, vol. II*), a adresat o cerere instanței de fond prin care a intervenit cu solicitarea de a lua act de materialele acesteia cauze penale (*f.d. 400, vol. II*). Potrivit datelor inserate pe cerere, se constată că aceasta a fost adresată instanței la 7 martie 2018, pe când avocatul a făcut cunoștință cu volumul I al dosarului la 2 mai 2018 și cu volumul II la 18 septembrie 2018.

În continuare, apărătorului Bobu P. a declarat apel prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, la 5 octombrie 2018, acționând în interesele inculpatului Antonovici D.

Rezultând din actele procedurale preparatorii întocmite de instanța de apel, se constată că judecarea cauzei a fost desfășurată în două ședințe, prima ședință a fost fixată la 28 noiembrie 2018 și cea de a doua a avut loc la 6 februarie 2019. Concomitent, la filele dosarului 8, 14, 15 și 16 din vol. III, se regăsesc actele confirmatoare a celor expuse de avocatul Bobu P. în cererea de recurs, și anume că acesta a fost în imposibilitate de a se prezenta la ședința din 28 noiembrie 2018, din motive de sănătate, documentul confirmator urmând a fi prezentat la următoarea ședință (*la dosar există doar cererea apărătorului în acest sens*), iar la 5 februarie 2019 dânsul a fost contactat de asistentul judiciar prin telefon, primul confirmându-i faptul că va fi prezent la ședința din 6 februarie 2019. În seara zilei de 5 februarie 2019 au apărut circumstanțe întemeiate pe care avocatul nu le-a putut intui din timp, mama sa fiind grav bolnavă, ceea ce a condiționat lipsa iarăși motivată de la ședința din 6 februarie 2019, despre care fapt a înștiințat instanța, prin email, adresându-i o cerere de amânare. (*f.d. 15-16, vol. III*)

Exceptând cele expuse, instanța de apel, totuși, la 6 februarie 2019, a formulat o solicitare de acordare a asistenței juridice garantate de stat către Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, pentru a-i asigura inculpatului Antonovici D. un apărător din oficiu la ședința din aceeași dată (*f.d. 18, vol. III*). În aceeași zi, din cadrul autorității susnumite s-a prezentat la ședință avocata Arnaut V., care studiind actele cauzei a explicat instanței că nu poate reprezenta interesele inculpatului Antonovici D., deoarece acesta a mandatat un apărător prin contract. Instanța de apel, potrivit procesului-verbal (*anexat la f.d. 17, vol. III*), a ascultat opinia procurorului vizavi de cele menționate de apărător și a decis examinarea în continuare în ordine de apel a cauzei date, atât în lipsa inculpatului Antonovici D., cât și a avocatului ales de acesta Bobu P., *inter alia* constatând rea-voința părților și abuzarea de drepturile lor procesuale.

Potrivit dispozitivului deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău adoptat la 6 februarie 2019, apelul avocatului Bobu P., declarat în numele inculpatului Antonovici D., a fost respins, ca fiind depus peste termen, cu menținerea sentinței atacate.

Analizând partea descriptivă a deciziei contestate, se constată că apelul declarat de apărătorul inculpatului Antonovici D. a fost respins, ca tardiv, din următoarele motive pretinse a fi întemeiate: „.....**contestarea cu apel peste un termen de mai mult de 12 ani trebuie să fie solid argumentată. Motivele unei asemenea repuneri în termen sunt extrem de limitate și trebuie să fie probate. Asemenea perioadă este una extrem de mare și este imposibil ca într-o atare perioadă apelantul să nu fi cunoscut despre existența sentinței. În același timp, nu au fost, cel puțin enumerate, motivele ce ar justifica o repunere în termen de peste 12 ani.**

La caz, Colegiul penal atestă că, apelantul (avocatul inculpatului) a solicitat repunerea în termen motivând că a făcut cunoștință cu materialele dosarului la 18 septembrie 2018. Din materialele cauzei se atestă că apelantul, la 7 martie 2018, a depus o cerere de a face cunoștință cu materialele dosarului anexând un mandat eliberat cu data de 21 ianuarie 2018, făcând cunoștință la 2 mai 2018, ulterior la 18 septembrie 2018. Prezentând mandatul din 21 ianuarie 2018, avocatul deja cunoștea despre sentința contestată. Totodată, Colegiul a constatat că termenul de contestare pentru avocat urmează a fi calculat din 2 mai 2018, în care în afara oricărui dubiu avocatul trebuia, în

mod normal și obișnuit, să cunoască sentința. Modalitatea de indicare că a făcut cunoștință cu un volum și apoi cu altul este doar o încercare de a justifica termenul omis și care nu poate fi repus.

*În acest context, Colegiul penal reține că, în cadrul examinării cererii de apel, avocatul Bobu P. nu s-a prezentat. În cadrul examinării apelului ultimul fiind citat de două ori, a depus cerere de amânare, pentru ședința din 28 noiembrie 2018, a solicitat amânarea pe motiv de sănătate fără a prezenta careva dovezi în acest sens, iar pentru ședința din 6 februarie 2019, a solicitat amânarea invocând careva circumstanțe de ordin familiar fără a prezenta careva dovezi, în această ordine de idei instanța a apreciat negativ poziția apărării cât și a inculpatului Antonovici D. pe tot parcursul examinării cauzei penale **ultimii demonstrând eschivarea de la examinarea cauzei și folosirea cu rea-voință a drepturilor procedurale.***

Din statuările instanței de apel se desprinde că instanța și-a fundamentat soluția pe următoarele concluzii:

*- **contestarea cu apel peste un termen de mai mult de 12 ani trebuie să fie solid argumentată;***

*- **prezentând mandatul din 21 ianuarie 2018, avocatul deja cunoștea despre sentința contestată;***

*- **termenul de contestare pentru avocat urmează a fi calculat din 2 mai 2018, termen în care în afara oricărui dubiu avocatul trebuia, în mod normal și obișnuit, să cunoască sentința;***

*- **părțile au demonstrat eschivarea de la examinarea cauzei și folosirea cu rea-voință a drepturilor procedurale.***

Față de cele ce preced, Colegiul Penal lărgit menționează că o atare argumentare întru susținerea soluției de respingere a apelului ca tardiv, nu poate fi reținută ca fiind una fondată și plauzibilă. Mai mult, în opinia instanței de recurs în cauza dată nu au fost elucidate circumstanțele importante pentru justa soluționare a acesteia, și anume instanța de apel nu a stabilit cu certitudine care a fost momentul de la care începe a curge termenul de atac, după care instanța a înlăturat abuziv din proces apărătorul mandatat de inculpat, înlocuindu-l cu unul din oficiu, totodată neclarificând cu suficientă prudență motivele neprezentării avocatului Bobu P. la ședințele din 28 noiembrie 2018 și 6 februarie 2019.

Or, pe această linie de considerente, se relevă că, termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta având un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac. Subsecvent, art. 230 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, prevede că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. O altă prevedere legală, la fel de importantă, stipulată de art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, reglementează faptul că apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Nu poate fi omisivă, în această cauză și prevederea din art. 404 alin. (1) Cod de procedură penală, potrivit căreia participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Cauza penală privindu-l pe Antonovici D. a fost judecată în lipsa acestuia, dânsul fiind prezent doar la începutul examinării, după care s-a eschivat de la ședințele de judecată, fiind prin încheierea primei instanțe din 11 aprilie 2001, anunțat în căutare, iar potrivit informației Inspectoratului de poliție, în privința acestuia există pornit dosarul de căutare cu nr. 2003020314.

În acest context, instanța de recurs evidențiază că, pentru justa soluționare a cauzei deferite judecării este imperios de a stabili momentul de când începe a curge termenul de atac al sentinței pentru partea apărării. Pentru calcularea corectă a termenului dat trebuie să se țină cont de circumstanțele acestei cauze, de existența mandatului prezentat de avocatul Bobu P., de solicitările acestuia de a face cunoștință cu actele cauzei, întrucât calcularea corectă a curgerii termenului procedural influențează direct momentul expirării lui, concomitent ținându-se cont că, la materialele cauzei nu este anexată dovadă recepționării de către Antonovici D. a copiei de pe sentință.

În opinia instanței de recurs, această cauză merită o atenție aparte, pentru că îi sunt incidente mai multe mecanisme procedurale, care urmează a fi coroborate pentru a se ajunge la soluția corectă. Pe de o parte, sentința a fost adoptată în 2006, la data desfășurării evenimentelor fiind în vigoare a altă redacție a legii procesuale, în lipsa inculpatului, iar pe de altă parte tardivitatea apelului aduce atingere directă unuia din cei mai importanți piloni ai echității procedurii - principiului securității raporturilor juridice.

Relevante în acest sens sunt și unele aspecte ale principiului securității raporturilor juridice ce se conțin în hotărârea CtEDO din 05 iunie 2012 în cauza *Ghinea contra Moldovei*, unde s-a statuat că: „... *principiul egalității armelor, care reprezintă unul din elementele noțiunii mai largi a procesului echitabil – presupune că fiecare parte beneficiară de o posibilitate rezonabilă de ași prezenta cazul în condițiile, că nu ar pune-o într-un dezavantaj substanțial în raport cu cealaltă parte.*” Prin alte cuvinte, aplicarea regulilor referitoare la termenele limită este de natură să aducă atingere principiului egalității armelor în cazul în care părțile nu beneficiază de aceleași mijloace pentru a-și susține argumentele în fața instanței. Totodată, se atenționează că respingerea unei cereri în căile de atac, pe motivul tardivității, fără o motivare coerentă, întemeiată și convingătoare, se raliază aceluiași segment de încălcare a Convenției.

Recent, Curtea de la Strasbourg, în hotărârea *Bodiu vs. Republica Moldova* din 18 iunie 2019, s-a expus asupra importanței interpretării termenelor procedurale menționând, *inter alia*, că instanțele naționale trebuie să verifice dacă motivele pentru extinderea unui termen procedural ar putea justifica ingerința în principiul autorității de lucru judecat, în special în cazul în care legislația internă nu limitează marja discreționară a instanțelor în privința timpului sau a motivelor prelungirii termenului.

Fiind consecvenți în cele expuse, se notează că, în principiu, instanța de apel a fost obligată să expună circumstanțele ce țin de tardivitatea cererii adresate de avocatul Bobu

P. în interesele inculpatului, prin audierea acestuia *in personam* și cu adoptarea unor soluții motivate, or, lipsa unor argumente plauzibile în vederea susținerii respingerii apelului ca tardiv, atestă vicierea procedurii penale desfășurate de instanță.

În mare parte soluția instanței de recurs de a dispune rejudecarea se bazează pe statuările Curții Europene în speța *Năvoloacă c. Moldovei (cererea nr. 25236/02)*, hotărârea din 16.12.2008, unde Curtea având a se pronunța asupra acestei cauze a considerat că chestiunile care urmau a fi hotărâte de către Curtea Supremă de Justiție nu puteau fi examinate în mod corespunzător, ca chestiuni ce țin de un proces echitabil, fără o apreciere directă a circumstanțelor factologice prezentate de partea apărării (*a se vedea Botten v. Norway, 19 februarie 1996, §§ 52 și 53, Reports of Judgments and Decisions 1996-I și Popovici, citată mai sus, § 72*). Având în vedere că Curtea Supremă de Justiție nu are competența să facă o examinare directă în fapt, ea are competența de a dispune rejudecarea cauzei de către instanța ierarhic inferioară. În cazul de față echitatea cere ca Curtea Supremă de Justiție să dispună rejudecarea cauzei.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile expuse în dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să judece cauza în strictă conformitate cu exigențele legii procesual-penale și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie, având în vedere motivele casării ei, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în acord cu art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e:

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Bobu Petru în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 6 februarie 2019, în cauza penală în privința lui Antonovici Dumitru și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 16 iulie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Maria Ghervas

Dumitru Mardari